

Vår ref.
10/2000-10-MBA

Deres ref.

Dato:
27.01.2011

Butikk på Storo senter har planer om å utbedre prøverommene

Match på Storo ble klaget inn for ombudet grunnet for små og trange prøverom. Det var vanskelig å ta prøverommene i bruk. Butikken var klar over problemet, og har bestemt at samtlige prøverom i de nye butikkene til virksomheten skal utbedres, inkludert butikken på Storo. På bakgrunn av butikkens fremlagte plan for utbedring av prøverom fant ikke ombudet at butikken bryter plikten til universell utforming. Ombudet understreket imidlertid at saken kan gjenopptas dersom butikken ikke gjennomfører planene.

Saksnummer: 10/2000

Lov: DTL § 9

Dato: 27. januar 2011.

UTTAELSE I KLAGESAK - SPØRSMÅL OM UNIVERSELL UTFORMING AV MATCH- BUTIKK

Likestillings- og diskrimineringsombudet viser til klage fra Norsk forening for Osteogenesis Imperfecta av 6. august 2010.

Foreningen mener at Match butikken på Storo shopping senter ikke oppfyller kravet til universell utforming etter diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9, fordi prøverommene i butikken ikke er tilgjengelige for rullestolbrukere.

Ombudet har vurdert saken, og konkluderer med at Match ikke bryter plikten til å sikre universell utforming av prøverommene jf. diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd. Dette er fordi butikken har konkrete planer om å utbedre prøverommene i samtlige Match butikker.

Likestillings- og diskrimineringsombudets uttalelse kan bringes inn for Likestillings- og diskrimineringsnemnda innen tre uker fra det tidspunkt Match mottar ombudets brev, se vedlagte orientering.

OMBUDETS UTTAELSE

Sakens bakgrunn

Norsk forening for Osteogenesis Imperfecta klagde på at prøverommene i Match butikken på Storo senteret ikke var tilgjengelig etter en befaring på senteret. Foreningen testet ut flere av prøverommene i ulike butikker, og flere butikker er klaget inn for ombudet for manglende universell utforming.

Norsk forening for Osteogenesis Imperfecta mener at dørene til prøverommene i butikken er alt for smale, med en dørbredde på 63 cm, og en dybde på 123 cm. Det er umulig å komme inn i prøverommet med elektrisk rullestol. Foreningen klaget opprinnelig også på hylleplasseringen i butikken, og mente hylleplasseringen gjorde at butikken var for trang til å komme frem med rullestol. Foreningen har i ettertid uttrykt at hylleplasseringen i butikken er ok.

Voice/Match anfører at det i utarbeidelsen av selskapets nye butikkonsept er lagt stor vekt på å lage prøverom som er romslige slik at kundene får mer plass enn tidligere når de skal prøve klær. Selskapet erkjenner likevel at døråpningen og valgt dørløsning kan være et problem for rullestolbrukere. Match sier at dersom det er tilfellet at dørene er for smale, vil butikken på minst ett av prøverommene sørge for at det blir satt inn en løsning som gjør adkomsten og bruken av prøverommet akseptabel for kunder som bruker rullestol. Prøverommene vil også få en tydelig merking.

I Match sin nye butikk i Torggata 2 i Oslo er det laget et prøverom som er svært romslig og med ekstra bred dør. Match ønsker at alle fremtidige butikker skal bli utstyrt med minst ett slikt prøverom. Selskapet skal også sørge for å bygge om de butikkene de har lansert de siste år. Tidsplanen for dette prosjektet vil avhenge av kapasitet hos samarbeidspartnere, men slik det vurderes nå vil alle butikker av denne type være modifisert før sommeren 2011. Dette gjelder også butikken på Storo senteret.

Rettslig grunnlag

Ombudet kan gi uttalelse om et forhold er i strid med diskriminerings_ og tilgjengelighetsloven, jf. diskrimineringsombudsloven § 3 tredje ledd, jf. § 1 annet ledd nr. 3.

Denne saken reiser spørsmål om virksomheters plikt til å sikre universell utforming etter diskriminerings_ og tilgjengelighetslovens § 9. Offentlige og private virksomheter som brukes av allmennheten har en plikt til å sikre universell utforming av virksomhetens alminnelige funksjon. Gjennom fysisk tilrettelegging skal flest mulig få tilgang til virksomhetens lokaler. Det er i

utgangspunktet i strid med bestemmelsen at det lages egne innganger, områder eller lignende for bestemte grupper.

Plikten til universell utforming faller bort dersom virksomheten sannsynliggjør at gjennomføringen av tiltakene er en uforholdsmessig byrde for virksomheten, se § 9 tredje ledd. Ved den konkrete uforholdsmessighetsvurderingen vil den positive effekten og viktigheten av tilretteleggingen måtte veies mot kostnader og andre former for belastning tilretteleggingen medfører. Lovgiver har bestemt at det særlig skal legges vekt på:

1. tilretteleggingens effekt for å nedbygge funksjonshemmende barrierer (nytte vs kostnad)
2. om virksomhetens funksjon er av offentlig art
3. de nødvendige kostnadene ved tilretteleggingen
4. virksomhetens ressurser
5. sikkerhetsmessige hensyn
6. vernehensyn

Selv om det er en uforholdsmessig byrde å sikre universell utforming, kan ikke virksomheten unnlate å gjøre noe. Virksomheten må uansett sikre best mulig tilgjengelighet til virksomheten innenfor de rammer som ikke er uforholdsmessig.

Ombudets vurdering

Match er en virksomhet som har plikt til å sikre at virksomhetens hovedløsninger er universelt utformet etter diskriminerings- og tilgjengelighetslovens § 9. Virksomheten skal derfor tilrettelegge de deler av virksomhetens lokaler som benyttes av allmennheten (butikkens kunder) på en slik måte at flest mulig, uavhengig av individuelle forutsetninger, får tilgang til virksomhetens lokaler. Plikten til universell utforming omfatter tilrettelegging av butikkens prøverom, hvor kunder skal kunne prøve klær. Butikken har derfor en plikt til å sørge for at flest mulig kan prøve klær i butikken, uavhengig av funksjonsevne.

Er prøverommene på Match butikken universelt utformet?

Det er klart for ombudet at dørene til prøverommene i Match- butikken på Storo senteret er for smale til at en kan komme inn med elektrisk rullestol. Butikken har også erkjent at dørløsningen kan være et problem. Ombudet understreker at løsninger hvor betjeningen må tilkalles for at en rullestolsbruker skal kunne prøve klær ikke er å anse som universell utforming. Det ligger i prinsippet om universell utforming at løsningene som tilbys skal være faste fysiske innretninger som ikke krever bistand i noen form. I dette konkrete tilfellet vil det være

vanskelig for en rullestolbruker å komme seg inn i prøverommet alene, i noen tilfeller vil det være umulig.

Match har imidlertid vist til at butikken har konkrete planer om å utbedre samtlige av virksomhetens prøverom i de nyeste butikkene, dette gjelder også butikken på Storo senteret. Det skal tilrettelegges for et ekstra stort prøverom med en bredere dør, som vil gjøre det mulig for rullestolbrukere å komme inn i dette prøverommet. Match tar sikte på at prosjektet vil være gjennomført før sommeren 2011.

På bakgrunn av Match sin presentasjon av igangsatte og planlagte tiltak mener ombudet at butikken på en tilfredsstillende måte vil sikre universell utforming, herunder tilgjengelighet for allmennheten i butikkens prøverom, når tiltaket iverksettes. Dette vil ifølge Match skje innen sommeren 2011.

Konklusjon

Likestillings- og diskrimineringsombudet konkluderer med at Match ved gjennomføring av sine planer for utbedring av prøverommene ikke handler i strid med kravet til universell utforming, jf diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 9 tredje ledd.

* * *

Ombudet presiserer at uttalelsen er basert på planlagte tiltak som Match har presentert overfor ombudet. Ombudet kan omgjøre sin uttalelse, på grunnlag av en klage eller av eget initiativ, dersom det ved ferdigstillelse viser seg at prøverommet på Storo ikke er i tråd med standarden universell utforming og butikkens fremlagte plan. Dette gjelder også dersom Match ikke gjennomfører planen. Ombudet kan også bringe saken inn til vurdering hos Likestillings- og diskrimineringsnemnda. Nemnda kan treffe vedtak om at det foreligger brudd på plikten til universell utforming, jf. diskrimineringsombudsloven § 7. Nemnda har også kompetanse til å pålegge stansing, retting eller andre tiltak.

Ombudet ber Match gi tilbakemelding til ombudet når prøverommet på Storo senteret er utbedret. Siden Match tar sikte på å ferdigstille prosjektet innen sommeren 2011 gis Match en svarfrist til **1. juli 2011**. Vi ber da om detaljerte beskrivelser av hva som er gjort med prøverommene, samt fotodokumentasjon.

27. januar 2011

Sunniva Ørstavik
likestillings- og diskrimineringsombud